

A MAGÁNNYOMOZÓI TEVÉKENYSÉG JOGI KORLÁTAI AZ ÚJ BTK. TÜKRÉBEN

1. Bevezetés

2013. július 1-jén lépett hatályba hazánk új Büntető Törvénykönyve, a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.), amely több szempontból is változást hozott a magánnyomozói tevékenység jogi korlátai vonatkozásában. E változások apropóján az alábbiakban megvizsgálom, hogy a hatályos Btk. alapján melyek a magánnyomozás számára legjelentősebb büntetőjogi tilalomfák. Megjegyezendő, hogy a bemutatás nem teljes körű, hiszen nem is lehet az: a magánnyomozói tevékenység során, ahogy a mindennapi életben is, elméletben nagyon sok fajta bűncselekmény elkövetése elképzelhető, jelen tanulmány csak a szóban forgó tevékenység szempontjából leginkább releváns tényállásokra koncentrálok.

2. A magánnyomozói adatgyűjtést érintő büntetőjogi tilalmak csoportjai

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: SzVMt.) 34. § (1) bekezdés a) pontja alapján a magánnyomozó a megbízójával kötött szerződés teljesítése érdekében adatot gyűjthet. Az adatgyűjtés fogalmát és kereteit az SzVMt. nem határozza meg, így a jogrend valamennyi szabályát figyelembe véve lehet csak megállapítani, hogy egy adott magánnyomozói adatgyűjtő tevékenység mikor minősül legálisnak. Az értékelés során tekintettel kell lenni a büntetőjog, az adatvédelmi jog és a polgári jog szabályaira is, azonban témából kifolyólag itt csak a büntetőjogi vonatkozásokkal foglalkozom.

A Btk. alapján négy komoly tilalom-csoportot kell megemlíteni a magánnyomozói adatgyűjtést illetően:

1. a magánlakáshoz kapcsolódó leplezett adatgyűjtést érintő tilalmakat,
2. a távollévő személyek közötti kommunikáció kifürkészésnek és rögzítésének tilalmát,
3. az információs rendszerekkel kapcsolatos tilalmakat, valamint
4. az egyes titokfajták körébe eső adatok megszerzésének és felhasználásának a tilalmát.

3. A magánlakáshoz kapcsolódó leplezett adatgyűjtést érintő tilalmak

Azt mondhatjuk, hogy a magánnyomozó a magánlakásban történekekkel és abban található dolgokkal kapcsolatban az ingatlannal rendelkező érintett tudta és beleegyezése nélkül – egy kivétellel – semmilyen adatgyűjtést nem végezhet:

- a magánlakásba nem léphet be,
- azt nem kutathatja át,

- technikai eszköz alkalmazásával (legyen az kívülről alkalmazott vagy pedig belülről bejuttatott) nem figyelheti meg, és nem is rögzítheti a magánlakásban történeteket.

E tilalmak a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Sztv.) Magánlaksértésre (Sztv. 166. §), valamint a Btk. Magánlaksértésre (Btk. 221. §) és Tiltott adatszerzésre (Btk. 422. §) vonatkozó szabályaiból következnek. Magánlakás alatt e tényállások vonatkozásában a lakás, egyéb helyiség vagy ezekhez tartozó bekerített hely értendő.

3.1. A Tiltott adatszerzés bűncselekménye

A „Tiltott adatszerzés” tényállása váltotta fel az 1978. évi IV. törvényben (a továbbiakban: régi Btk.) szabályozott „Magántitok jogosulatlan megismerése” elnevezésű bűncselekményt (régii Btk. 178/A. §). Mindkét tényállás törvénybe iktatásának jogpolitikai indoka az volt, hogy gátat szabjon a magánszemélyek általi, magánszférába való intenzív behatolással járó adatgyűjtésének, hogy eltiltsa az állampolgárokat az olyan jellegű információszerző tevékenységektől, amelyeket a hatóságoknak is csak törvényben meghatározott esetekben és bírói vagy igazságügy-miniszteri engedély birtokában van joguk végezni.⁴²¹ Fontossága miatt a Tiltott adatszerzés tényállását célszerű szó szerint is idézni:

„422. § (1) Aki személyes adat, magántitok, gazdasági titok vagy üzleti titok jogosulatlan megismerése céljából

- a) más lakását, egyéb helyiségét vagy az azokhoz tartozó bekerített helyet titokban átkutatja,
- b) más lakásában, egyéb helyiségében vagy az azokhoz tartozó bekerített helyen történeteket technikai eszköz alkalmazásával megfigyeli vagy rögzíti,
- c) más közlést tartalmazó zárt küldeményét felbontja vagy megszerzi, és annak tartalmát technikai eszközzel rögzíti,
- d) elektronikus hírközlő hálózat – ideértve az információs rendszert is – útján másnak továbbított vagy azon tárolt adatot kifürkész, és az észlelteket technikai eszközzel rögzíti, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(...)

(3) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki az (1)–(2) bekezdésben meghatározott módon megismert személyes adatot, magántitkot, gazdasági titkot vagy üzleti titkot továbbít vagy felhasznál.”

E tényállás szövegét összevetve a korábbi szabályozással azt állapíthatom meg, hogy a Tiltott adatszerzés szigorúbb a Magántitok jogosulatlan megismerése bűncselekményéhez képest:

- a célzat már nem csak a magántitkot, hanem a személyes adatot, a gazdasági titkot és az üzleti titkot is magában foglalja;
- az elektronikus adatok kifürkészése és rögzítése már nem csak akkor tilos, ha azokat továbbítják, hanem akkor is, ha csak egyszerűen az adott rendszeren (amely lehet elektronikus hírközlő hálózat vagy információs rendszer) tárolják.

⁴²¹ „Az új elnevezés [a Tiltott adatszerzés; a szerző] kifejezi azt is, hogy e magatartások az állami monopólium alá tartozó titkos adatgyűjtéshez, információszerzéshez hasonló, jogosulatlan magatartások szankcionálását jelentik.” Indokolás a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez.

Érdeemes röviden kitérni a Tiltott adatszerzés kapcsán a magánnyomozói munkában gyakran előforduló követés és megfigyelés, valamint a magánlakás viszonyára is: a magánnyomozó ebben a relációban is egy tekintet alá esik bármely természetes személlyel, azaz olyan helyről, ahol legálisan tartózkodhat (közterület, közönség számára nyitva álló helyek, saját maga által bérelt ingatlan stb.) a saját érzékszerveivel megfigyelheti a közterületen vagy nyilvános helyen tartózkodó célszemélyt. Ez nem vet fel aggályt, hiszen a nyilvános helyen tartózkodóknak általánosságban mindig számítaniuk kell arra, hogy mások észlelik, illetve megfigyelik őket.⁴²²

Abban az esetben, ha a magánnyomozó a felsorolt legális helyek valamelyikén, a megfigyelt pedig magánlakásban tartózkodik, a saját érzékszerveivel való észlelés szintén nem illegális, hiszen az érintettnek kell arról gondoskodnia, hogy magánéletének részletei ne kerüljenek napvilágra, illetéktelenek számára ne legyenek hozzáférhetőek. Ez az egyetlen kivétel a magánlakást érintő leplezett adatgyűjtések tilalma alól büntetőjogi szempontból. Hangsúlyozandó azonban, hogy ha technikai eszközt (pl. puskamikrofont) vesz igénybe a magánnyomozó az ilyen jellegű adatgyűjtéshez, legyen az akár egy egyszerű megfigyelés az észlelteket rögzítése nélkül, már megvalósítja a Tiltott adatszerzés bűncselekményét (Btk. 422. § (1) bekezdés b) pont).

A magánlakásba az érintett tudta nélkül való pusztá behatolás – ha állagsérellemmel nem jár és semmilyen más tevékenység nem kapcsolódik hozzá – önmagában bűncselekményt vagy szabálysértést nem valósít meg.⁴²³ A magánlakásba történő éjjeli jogtalan behatolás megítélésére vonatkozóan egy új szabályt találunk a Btk. Általános részében, amely következtében a jogellenesen tevékenykedő magánnyomozó akár az életét is kockáztathatja a behatolással, ha a jogos védelem keretében kifejtett cselekmények passzív alanyává válik.

3.2. A magánlakásba éjjel történő behatolás és a szituációs jogos védelem

A szituációs jogos védelem azokat az eseteket fogja át, amikor a törvény meghatároz konkrét helyzeteket, amelyekben a védekezés történik. Kilenc fajta támadást tartalmaz a Btk., amelyeket megtörténtük esetén úgy kell tekinteni, mintha azok a védekező életének kioltására is irányultak volna,⁴²⁴ ebből következően azokkal szemben a védekezés joga korlátlan.⁴²⁵ A kilenc támadás egyike témánk szempontjából kiemelt fontossággal bír: a Btk. 22. § (2) bekezdésének b) és ba) pontjai alapján a lakásba éjjel történő jogtalan behatolást is – valós céljától függetlenül – úgy kell tekinteni, mintha az a védekező életének kioltására is irányult volna.

Ennek jelentősége a következő: ha az a magánlakás, amelybe a magánnyomozó éjjel jogtalanul behatol nem üres, és a behatolóval szemben az ingatlanban tartózkodó védelmi cselekményeket fogantat, akkor jogilag a védekező tettei kapcsán az arányosság kérdése nem is vizsgálható, hiszen az élet elleni támadással szemben

⁴²² Günter Haurand: Rechtsfragen um den Einsatz von (Privat-)Detektiven. NWB Nr. 4 vom 24. 1. 2000.

⁴²³ Attól jogellenesnek még jogellenes, mivel a Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény, a továbbiakban: Ptk.) a magánlakás megsértését a személyiségi jog sérelmének tekinti (Ptk. 2:43. § b) pont).

⁴²⁴ Ezek a következők: 1. személy elleni jogtalan támadás éjjel; 2. személy elleni jogtalan támadás fegyveresen; 3. személy elleni jogtalan támadás felfegyverkezve; 4. személy elleni jogtalan támadás csoportosan; 5. lakásba történő jogtalan behatolás éjjel; 6. lakásba történő jogtalan behatolás fegyveresen; 7. lakásba történő jogtalan behatolás felfegyverkezve; 8. lakásba történő jogtalan behatolás csoportosan; 9. lakáshoz tartozó bekerített helyre történő jogtalan behatolás fegyveresen.

⁴²⁵ 4/2013. számú BJE határozat

mindenfajta védekezés megengedett. Szélsőséges esetben még az is előfordulhat, hogy a magánnyomozó életét a lakásban tartózkodó személy kioltja, ha ez így történik, bűncselekmény az idézett szabályokból következően nem valósul meg.

Éjjeli behatolás alatt az éjszakai nyugalomra szokásosan szolgáló időtartamban⁴²⁶ elkövetett cselekményt kell érteni. A bírói gyakorlat általában a 23.00 óra és az 5 óra közötti időtartamot tekinti éjjeli időpontnak.⁴²⁷

4. A távollevő személyek közötti kommunikáció kifürkészésnek és rögzítésének tilalma

A távollevő személyek közötti kommunikáció – legyen az szóbeli vagy írásbeli – szintén fokozott büntetőjogi védelmet élvez, a Levéltitok megsértése (Btk. 224. §) és a már említett Tiltott adatszerzés büntetőjogi tényállásai miatt. Az első bűncselekmény a közlést tartalmazó zárt küldeményekhez (pl. levelek, de a nem postai úton továbbított küldemények is ide tartoznak) való hozzáférést, valamint az elektronikus hírközlő hálózat útján másnak továbbított közlemény kifürkészését nyilvánítja büntetendőnek:

„224. § (1) Aki

a) másnak közlést tartalmazó zárt küldeményét megsemmisíti, a tartalmának megismerése végett felbontja, megszerzi, vagy ilyen célból illetéktelen személynek átadja, illetve
b) elektronikus hírközlő hálózat útján másnak továbbított közleményt kifürkész,
ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt elzárással büntetendő.”

A kifürkészés alatt a közlemény tartalmának annak rögzítése nélkül történő egyszerű megismerése, észlelése értendő. Abban az esetben, ha a zárt küldemény tartalmát vagy az elektronikus hírközlő hálózatból⁴²⁸ kifürkészett közleményt technikai eszközzel rögzítik is, már a súlyosabb Tiltott adatszerzés büntette valósul meg. E bűncselekmény törvényi tényállását meríti ki az is, ha a kifürkészés és az ahhoz kapcsolódó rögzítés információs rendszeren továbbított vagy tárolt adatot érint (lásd következő pont).

Ehelyütt mindenképpen megemlítendő, hogy a magánnyomozásra vonatkozó törvényi szabályozás szövege jelenleg meglehetősen félrevezető a zárt küldemények vonatkozásában: az SzVMt. 34. § (1) bekezdésének d) pontja azt mondja ki, hogy a magánnyomozó a szerződés teljesítése érdekében a más részére szóló zárt küldemény tartalmát a címzett vagy a feladó előzetes hozzájárulásával ellenőrizheti. Ez az első ránézésre jogosultságot tartalmazó szabály valójában egy látszatrendelkezés, az abban foglalt megállapítás bármely állampolgárra igaz: az általa, vagy a részére feladott küldemény tartalmát (egy-két eset kivételével, pl. ha minősített adatot vagy más jellegű titkot képez stb.) bárki hozzáférhetővé teheti egy kívülálló számára, ahhoz nem kell ennek a személynek magánnyomozónak lennie, és ahhoz nincsen szükség külön törvényi felhatalmazásra sem. Gyakorlati szempontból vizsgálva a kérdést, a küldemény a feladó engedélye esetén még, a címzett hozzájárulása esetén már nem tekinthető zártnak, zavaros tehát a törvény szóhasználata is.

A helyes szabályozás az lett volna, ha ez a rendelkezés a magánnyomozást érintő kifejezett törvényi tilalmak közé kerül (SzVMt. 35. §), kimondva, hogy a magánnyomozó a más részére szóló zárt küldeményt nem szerezheti meg és tartalmát nem ellenőrizheti, ugyanis, mint láthattuk, a valós jogi helyzet ez: a Levéltitok megsértésének magánvádra üldözendő bűncselekményét valósítja meg az a magánnyomozó, aki másnak közlést

⁴²⁶ BH1983. 347.

⁴²⁷ Karsai Krisztina (szerk.): Kommentár a Büntető Törvénykönyvhöz. Complex Kiadó, Budapest, 2013. 464. o.

⁴²⁸ Az elektronikus hírközlő hálózat fogalmát a 2003. évi C. törvény 188. §-ának 19. pontja határozza meg.

tartalmazó zárt küldeményét a tartalmának megismerése végett megszerzi, felbontja, (Btk. 224. § (1) bekezdés a) pont). Amennyiben a küldeményt nem csak felbontja, hanem tartalmát technikai eszközzel rögzíti is, avagy a küldemény felbontása nélkül teszi ugyanezt az abban található személyes adat, magántitok, gazdasági titok vagy üzleti titok jogosulatlan megismerése céljából, a még súlyosabb és már többször említett Tiltott adatszerzés tényállását meríti ki (Btk. 422. § (1) bekezdés c) pont).

Arra is szükséges felhívni a figyelmet, hogy a Levéltitok megsértése akkor is megvalósul, ha a zárt küldeményt a magánnyomozó nem bontja fel, csak megszerzi, és ezt követően illetéktelen személynek (pl. a megbízójának) átadja.

5. Az információs rendszerekkel kapcsolatos tilalmak

A XXI. század az információs technológiák évszázada, napjainkban az elektronikus formában tárolt adatoknak az élet minden területén kiemelkedő jelentősége van, és nincs ez másképp a magánnyomozás esetében sem. Azonban e területen is nagyon könnyen büntetőjogi korlátokba ütközhet a magánnyomozó, a Btk. alapján ugyanis tilos:

- az információs rendszeren tárolt adat kifürkészése és technikai eszközzel történő rögzítése (Tiltott adatszerzés, Btk. 422. § (1) bekezdés d) pont);
- információs rendszerbe az információs rendszer védelmét biztosító technikai intézkedés megsértésével vagy kijátszásával való jogosulatlan belépés (Információs rendszer vagy adat megsértése, Btk. 423 § (1) bekezdés a) pont);

Azt, hogy mi minősül információs rendszernek, a Btk. 459. § (1) bek. 15. pontja határozza meg: „*az adatok automatikus feldolgozását, kezelését, tárolását, továbbítását biztosító berendezés, vagy az egymással kapcsolatban lévő ilyen berendezések összessége.*”

6. Az egyes titokfajták körébe eső adatok megszerzésének és felhasználásának tilalma

Abban az esetben, ha a beszerezni kívánt információ a minősített adatok körébe tartozik, a magánnyomozó nem folytathat arra vonatkozó adatgyűjtést, ugyanis a minősített adat jogosulatlan megszerzése bűncselekmény (Minősített adattal visszaélés, Btk. 265. §). Szintén büntetendő az üzleti titok jogosulatlan megszerzése, felhasználása, ha az jogtalan előnyszerzés végett, vagy másnak vagyoni hátrányt okozva történik (Üzleti titok megsértése, Btk. 418. §), valamint a Tiltott adatszerzés tényállásában meghatározott módon megismert magántitok, gazdasági titok vagy üzleti titok továbbítása vagy felhasználása (Btk. 422. § (3) bekezdés).

7. A legenda használatának büntetőjogi korlátai

A magánnyomozói adatgyűjtés kapcsán még érdemes röviden kitérni a legenda alkalmazásával történő információszerzésre is. A legenda latin eredetű szó, „kitalálást”, „kiötölést” jelent, a bünyügyi és nemzetbiztonsági szaknyelvben a titkos ügynökök számára kreált fedőszemélyiséget és az ahhoz tartozó fedőtörténetet jelöli.⁴²⁹ A legenda használata nem tévesztendő össze más identitásának ellopásával, hiszen mindig egy fiktív, nem létező

⁴²⁹ Lásd Mészáros Bence: Fedett nyomozás a bűnüldözésben. Doktori értekezés. PTE ÁJK Doktori Iskola Pécs, 2011. 17-20. o.

személyazonosságot jelöl. A magánnyomozók is alkalmaznak legendát esetenként⁴³⁰, azaz magukat más személynek kiadva igyekeznek a szükséges információkat megszerezni, a fedőszemélyiség és az ahhoz tartozó fedőtörténet segítségével folytatott beszélgetések révén. Ezzel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a magánnyomozó legenda használatával magánlakásba nem léphet be, és hivatalos eljárást nem színlelhet:

- a Magánlaksértés szabálysértését valósítja meg az, aki másnak a lakásába, egyéb helyiségébe, vagy ezekhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel bemegy (Sztv. 166. §);
- amennyiben a megtévesztés abban áll, hogy a behatoló hivatalos eljárást színlel a lakásba való belépéshez, a Magánlaksértés büncselekményét követi el (Btk. 221. § (1) bekezdés);
- ha a legenda használatával való behatolás éjjel⁴³¹ történik, a Magánlaksértés enyhébb minősített esete valósul meg (Btk. 221. § (2) bekezdés);
- ha valaki hivatalos eljárás színlelésével éjjel megy be másnak a lakásába, a magánlaksértés legsúlyosabb minősített esetét követi el (Btk. 221. § (1) bekezdés);
- ugyanilyen súlyos büncselekményt követ el akkor is, ha a Tiltott adatszerzés tényállásában tilalmazott tevékenységek végzéséhez színlel hivatalos eljárást (Tiltott adatszerzés minősített esete, Btk. 422. § (4) bekezdés a) pont).

8. A magánnyomozás részleges tilalom alá eső célszemélyei a Btk-ban

Az SzVMt. 35. §-ának b) pontja alapján a magánnyomozás nem irányulhat a Btk. szerinti hivatalos és külföldi hivatalos személy hivatalos tevékenységére, azaz a büntetőjog azáltal is korlátot jelent a magánnyomozói tevékenység számára, hogy meghatározza a magánnyomozás részleges tilalom alá eső célszemélyeinek körét. A tilalom attól részleges, hogy az alább ismertetett személyek megfigyelhetők, kivéve, ha éppen hivatalos tevékenységüket gyakorolják. Annak érdekében, hogy ezt a szabályt értelmezni tudjuk, tisztáznom kell, hogy pontosan kik a részleges tilalom alá eső célszemélyek, és mit kell érteni a „hivatalos tevékenység” fogalma alatt. A Btk. 459. § (1) bekezdésének 11. pontja alapján hivatalos személy:

„a) a köztársasági elnök,

b) az országgyűlési képviselő, a nemzetiségi szószóló és a Magyarországon megválasztott európai parlamenti képviselő,

c) az alkotmánybíró,

d) a miniszterelnök, a miniszter, az államtitkár, a közigazgatási államtitkár, a helyettes államtitkár és a kormány megbízott,

e) a bíró, az ügyész és a választottbíró,

f) az alapvető jogok biztosa és helyettese,

g) a közjegyző és a közjegyzőhelyettes,

h) az önálló bírósági végrehajtó, az önálló bírósági végrehajtó-helyettes és a végrehajtói kézbesítésre felhatalmazott önálló bírósági végrehajtó jelölt,

i) a helyi önkormányzati és a nemzetiségi önkormányzati képviselő-testület tagja,

⁴³⁰ Lásd Sasvári Rudolf: Szakmai ismeretek. In: Szabó László (szerk.): Magánnyomozók kézikönyve. SzVMSZK, Budapest, 2008. 56. o.

⁴³¹ Az éjjel fogalma megegyezik a szituációs jogos védelemnél kifejtettekkel.

j) a Magyar Honvédség állományilletékes parancsnoka, és az úszólétesítmény vagy a légi jármű parancsnoka, ha a nyomozó hatóságra vonatkozó rendelkezések alkalmazására jogosult,

k) az Alkotmánybíróságnál, a Köztársasági Elnök Hivatalánál, az Országgyűlés Hivatalánál, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalánál, a Magyar Nemzeti Banknál, az Állami Számvevőszéknél, bíróságnál, ügyészségnél, minisztériumnál, autonóm államigazgatási szervnél, kormányhivatalnál, központi hivatalnál, önálló szabályozó szervnél, rendvédelmi szervnél, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatnál, az Országgyűlési Őrségnél, fővárosi vagy megyei kormányhivatalnál, önkormányzati igazgatási szervnél, megyei intézményfenntartó központnál vagy köztestületnél közhatalmi feladatot ellátó vagy szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozik,

l) a választási bizottság tagja.”

A Btk. 459. § (1) bekezdésének 13. pontja alapján külföldi hivatalos személy:

„a) a külföldi államban jogalkotási, igazságszolgáltatási, közigazgatási vagy büntetőügyi feladatot ellátó személy,

b) törvényben kihirdetett nemzetközi szerződéssel létrehozott nemzetközi szervezetnél szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szervezet rendeltetésszerű működéséhez tartozik,

c) törvényben kihirdetett nemzetközi szerződéssel létrehozott nemzetközi szervezet közgyűlésébe, testületébe megválasztott személy, ideértve a külföldön megválasztott európai parlamenti képviselőt is,

d) a Magyarország területén, illetve állampolgárai felett joghatósággal rendelkező nemzetközi bíróság tagja, a nemzetközi bíróságnál szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a bíróság rendeltetésszerű működéséhez tartozik.”⁴³²

A hivatalos tevékenység a hivatali minőséghez kapcsolódó feladatok ellátását jelenti, tehát az adatgyűjtés kizárt a hivatali időben, kivéve, ha az alatt egyértelműen nem hivatali tevékenységet lát el a célszemély (pl. ebédszünetben tartott magánmegbeszélés). Amennyiben a hivatalos személy munkaideje lejárt, vagy szabadságon van, az adatgyűjtés – természetesen a többi büntetőjogi korlátot is betartva – megengedett. A kötetlen munkaidővel rendelkező munkák (pl. országgyűlési képviselő) esetén azonban nagyon nehéz eldönteni, hogy éppen gyakorolja-e a célszemély a hivatali tevékenységét vagy nem (de adott esetben lehet vitathatatlan a helyzet: pl. egy gazdasági társaság felügyelőbizottsági ülésén vesz részt). A külföldi hivatalos személyek esetében még megjegyzendő, hogy abban az esetben, ha az a nemzetközi szervezet, amelynek a külföldi hivatalos személy tagja egy tekintet alá esik a diplomáciai, konzuli képviseletekkel, akkor az ilyen szervezetnél dolgozóra irányulóan egyáltalán nem – hivatalos tevékenységén kívül sem – folytatható magánnyomozás (mivel abszolút tiltott célszemélynek minősül az SzVMt. 35. §-ának a) pontja alapján).

9. Összegzés

A magánnyomozás büntetőjogi korlátai, mint láthattuk, meglehetősen komolyak, ezért nagyon körültekintően kell eljárnia egy magánnyomozónak a megbízása teljesítéséhez

⁴³² A hivatalos személyek és a külföldi hivatalos személyek esetében aláhúzással jelöltem a régi Btk-tól való eltéréseket a törvényszövegben.

szükséges adatgyűjtés során. A tanulmányban kifejezetten az információszerző tevékenység büntetőjogi korlátait igyekeztem bemutatni, de természetesen további bűncselekményi tényállások is relevánsak lehetnek a magánnyomozói munka során. Terjedelmi okokból nem tértem ki például a Személyes adattal visszaélés (Btk. 219. §) vétségére vagy éppen a Magántitok megsértése (Btk. 223. §) bűncselekményére, amely delictumok az adatgyűjtés során már megszerzett információk későbbi sorsától, a magánnyomozó általi kezelésétől függően valósulhatnak meg.

A rossz hír a magánnyomozói szakma számára az, hogy a büntetőjogi rendelkezések meg nem sértése az adatgyűjtő munka során egyáltalán nem jelenti azt, hogy adott magatartás törvényes lenne: ami büntetőjogi szempontból nem büntetendő, az polgári jogi vagy adatvédelmi jogi szempontból még mindig lehet illegális (erre jó példa a tanulmányban említett magánlakásba való titkos behatolás, annak átkutatása nélkül). Ebből következően továbbra is csak azt állapíthatom meg, hogy a jelenlegi jogszabályi környezetben meglehetősen nehéz törvényesen és egyben eredményesen magánnyomozást folytatni.